

Hållbara nyheter från SEOM #1 2021

**BYT UT BILEN
MOT CYKELN**

**EDSBERGSPARKENS
NYA DAMMAR
RENAR EDSVIKEN**

**SÅ PRATAR DU
SVINNISKA**

En grönare framtid

**Cecilia Hedman får elevernas
intresse för hållbarhet att växa**

Ingen kan göra allt, men alla kan göra något

Vi på SEOM är stolta över att verka i en kommun som tar klimatfrågan på största allvar. Tillsammans med Sollentuna kommun har vi varit med att ta fram tre handlingsplaner för energi, vatten och avfall som blir viktiga verktyg på vägen mot en hållbar framtid. I detta nummer av OM berättar vi mer om de tre planerna och hur de kan göra skillnad för Sollentunas miljö – men också för planeten i stort.

Alla vinner på återvinning

Som en del av den nya avfallsplanen ska Sollentuna nu bli ännu bättre på att sortera sitt avfall. Och det ska vi göra genom ett cirkulärt förhållningssätt, där man ser på avfall som en resurs. Du som Sollentunabo kan vara med och göra skillnad genom att till exempel byta, laga och sälja – hellre än att slänga och köpa nytt.

Vi sponsrar goda idéer om hållbarhet

I det här numret får du även träffa Cecilia Hedman, hemkunskapslärare på Turebergsskolan. Med stöd från SEOM har hon planterat en trädgård på skolgården, där eleverna får lära sig om hållbarhet och ekonomi. Har du också en bra idé som stärker hållbarheten i Sollentuna? Hör av dig till oss och berätta, så har du chansen att få sponsring.

Tack för att du är med i kampen för klimatet!

Monika Söderlund Andreasson
VD, Sollentuna Energi & Miljö

PS. Fram till den 18 april kan du söka sponsring från SEOM. Läs mer på seom.se/sponsring

Åsa Snith

Anders Rubenhag

Intervju med Åsa Snith (affärsområdeschef vatten och avfall) och Anders Rubenhag (affärsutvecklare) på SEOM.

Våra planer för framtiden

I det här numret av OM fokuserar vi på tre planer som tagits fram av Sollentuna kommun i samarbete med oss på SEOM: Energiplanen, Vattenplanen och Avfallsplanen. De ska bli våra handlingsplaner som visar oss vägen mot en hållbar framtid med effektivare energianvändning, renare vatten och bättre avfallshantering.

Varför behövs de olika planerna?

Anders: Varje kommun ska enligt lag ta fram en energiplan. Det har sin upprinnelse i energikrisen på 70-talet, där man var tvungen att snabbt få fram en hållbar utveckling. Sedan har man fortsatt med arbetet för att skapa mer energieffektiva lösningar i landets kommuner och tillsammans minska vår totala energianvändning.

Åsa: Gällande avfallsplanen är den också lagstadgad. Tillsammans med våra grannkommuner Danderyd, Järfälla, Lidingö, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna har vi i samarbete med vårt avfallsbolag SÖRAB tagit fram en gemensam avfallsplan för hela regionen. Planen sträcker sig till 2032 och utgår från grundtanken om en cirkulär ekonomi. Det vill säga att vi kan samverka och dela fler produkter mellan oss. På så sätt kan material och produkter cirkulera så att fler får nytta av dem under produktens livstid. Allt för att minska vår totala avfallsmängd och främja hållbara val.

Sollentunas vattenplan innehåller 135 konkreta åtgärder som ska få Sollentuna att uppfylla vår del i EU:s vattendirektiv till 2027. Och inte minst göra oss till en ännu bättre kommun med rent bad- och fiskevatten och säkrat dricksvatten.

Vad kommer planerna göra för skillnad i framtiden?

Åsa: Klimatfrågan har många utmaningar. För att minska vårt gemensamma klimatavtryck krävs det tålamod och hårt arbete men framför allt gemensamma och långsiktiga mål. Planerna blir viktiga verktyg i arbetet med att ställa om till en mer miljömedveten livsstil. Bara tillsammans kan vi ta stegen mot en mer hållbar kommun och planet.

Vad förväntas av alla som bor i Sollentuna?

Anders: För att vi ska lyckas förverkliga målen i våra planer behöver vi medborgarnas stöd och engagemang. Vi vill uppmuntra Sollentunaborna att göra hållbara val i sin vardag i allt från energianvändning till vattenförbrukning och sopsortering. Ingen kan göra allt, men alla kan göra något.

SOLENTUNA ENERGIPLAN

Energiplanen är just nu under uppbyggnad och är på god väg att färdigställas.

Den ska:

- bidra till en hållbar, effektiv och resurssnål energianvändning
- skapa förutsättningar för en övergång till förnybar energi
- minska koldioxidutsläppen inom transportsektorn med 70 procent till 2030
- minska Sollentunas klimatavtryck

SOLENTUNA VATTENPLAN

Vattenplanen ska skapa en hållbar vattenhantering samt uppfylla flera av de nationella miljömålen.

Den ska:

- skapa förutsättningar för en robust, effektiv och hållbar vattenhantering
- se till att få och bibehålla god kvalitet på vårt grund- och ytvatten
- säkra tillgången till vattenområden för bad och fiske

SOLENTUNA AVFALLSPLAN

Avfallsplanen bygger på cirkulär ekonomi, där vi ser avfall som en resurs vilken kan användas fler gånger.

Den ska:

- minimera negativ miljö- och klimatpåverkan
- främja hållbara val
- minimera avfallsmängderna
- säkerställa att avfall är rätt sorterat
- skapa giftfria kretslopp

Läs mer om Sollentuna kommuns planer på sidorna 4-9.

seom SOLLENTUNA
ENERGI & MILJÖ

OM ges ut av Sollentuna Energi & Miljö, ett bolag ägt av Sollentuna kommun **Adress:** Sollentuna Energi & Miljö AB, Box 972, 191 29 Sollentuna **Telefon växel:** 08-623 88 00

E-post: info@seom.se

Ansvarig utgivare: Sanna Rehn

Redaktör: Pauline Cederblad

Upplaga: 30 000 ex

Produktion: Bon Relations, www.bonrelations.se

Tryck: Falk Ruter

Foto: Anton Enerlöv

Illustrationer: Victoria Backman

INNEHÅLL #1 2021

- 4 Ladda mot framtiden
- 8 Vi ska rena Edsviken!
- 10 Lär dig svinniska
- 12 Tures trädgård
- 14 Bakterier mumsar plast

Med ny energi laddar vi för framtiden

40%

Privatbilismen står för ca 40 procent av utsläppen i Stockholms län!

Källa: energirådgivningen.se

70%

Ett av Sveriges klimatmål är att minska koldioxidutsläppen med 70 procent fram till 2030

Sveriges långsiktiga klimatmål är att nettoutsläppen ska vara noll senast år 2045. För att lyckas krävs det att alla kommuner tar sitt ansvar i arbetet med att ställa om till en fossilfri framtid.

Just nu pågår ett intensivt arbete med att ta fram Sollentunas egen energiplan, där vi går från ord till handling i energifrågan. Allt för att sprida kunskap, skapa beteendeförändringar och tillsammans sikta mot en mer hållbar framtid.

En fossilfri transportsektor

Vår kommande energiplan bygger på fyra fokusområden. Ett av dem handlar om att arbeta mot en fossilfri transportsektor. Med tanke på klimatet är det viktigt att kommunens transporter görs så miljövänliga som möjligt och just nu pågår en rad olika projekt för att reducera utsläppen av växthusgaser i Sollentuna.

Förra året ingick Sollentuna kommun i projektet Testcyklist 2020. Läs reportaget om en av testfamiljerna på nästa sida.

Säg hej till familjen Bidevind →

Familjen Bidevind

Fyra veckor på två hjul

Familjen Bidevind i Sollentuna gillar utmaningar. Därför ställde de upp som ambassadörfamilj i projektet Testcyklist 2020. Projektet är ett initiativ från Energi- och klimatrådgivningen med syfte att uppmärksamma vilket fantastiskt transportmedel cykeln är.

Hej Ida och Fredrik! Varför var ni med i projektet Testcyklist 2020?

Vi är en aktiv familj som tycker om att röra på oss. Med tre barn som behöver skjuts till olika aktiviteter flera gånger i veckan, innebär det en hel del bilturer. Vi ville helt enkelt testa och se om vi skulle klara av att ta cykeln överallt. Under en månad delade vi med oss av vår bilfria vardag på sociala medier – i hopp om att inspirera fler till att välja cykeln framför bilen.

Hur fungerade den bilfria vardagen?

Det kan kännas mer bekvämt att ta bilen, men vi upplevde ofta att det gick både smidigare och snabbare med cykel.

Vad är det bästa med att cykla?

Att man får gratis vardagsmotion och slipper leta parkering. Och så är det mycket roligare! Till och med vår tonåring såg fram emot att vi skulle hämta henne med lådcykeln efter basketerna.

Saknade ni bilen?

Knappt! När katten blev sjuk och vi skulle till veterinären hade det varit smidigare att ta bilen, men annars fungerade cykeln utmärkt.

Kommer ni minska er bilanvändning?

Absolut. Förut åkte vi ganska många onödiga vändor med bil varje vecka. Nu vet vi att det går lika bra att ta cykeln istället.

Vad är er favoritutflykt med cykel?

På helgen gillar vi att packa lådcykeln full med barn, ved och mat och ge oss ut på äventyr med grillning på Järvafältet.

Hur kan Sollentuna göra vardagen enklare för cyklisterna?

Genom att bygga bättre cykelbanor och öka tillgängligheten för cyklar. Ibland upplevde vi att det var svårt att ta sig fram till vissa platser som till exempel köpcentrum.

Familjen listar cykelns fördelar

- inga utsläpp
- renare stad
- slippa leta parkeringsplats
- inga bilköer
- gratis motion

Vad har ni för tips till andra som vill använda bilen mindre?

Testa att låta bilen stå i två veckor – och se hur det funkar för er. För barnfamiljer är lådcykel en riktigt bra investering. Ni kan börja med att hyra en, för att känna efter om det passar er familj innan ni köper en egen. Se bara till att satsa på en lådcykel med el, annars kan det bli riktigt tungt i uppförsbackarna.

Rent vatten – en ren självklarhet?

Bra vatten är livsnödvändigt, men inte alltid en självklarhet. För att förbättra vattenkvaliteten i våra sjöar och vattendrag samt skapa en hållbar vattenhantering har Sollentuna kommun tagit fram en ny vattenplan.

Från ord till handling

Kommunens vattenplan innehåller 135 konkreta åtgärder för hur vi ska få Sollentuna att uppfylla sin del i EU:s vattendirektiv till 2027. Syftet är också att göra Sollentuna till en ännu bättre kommun med rent bad- och fiskevatten och säkrat dricksvatten. I vattenplanen inkluderas bland annat ett omfattande åtgärds paket för att förbättra dagvattenreningen i Edsviken.

Två dammar ska rena

Edsviken och förgylla Edsbergsparken

Idag rinner stora mängder dagvatten ut i Edsviken utan att först renas ordentligt. Det har resulterat i att viken är övergödd på grund av stora mängder näringsämnen, främst fosfor. Och behovet av rening är stort. Därför har nu kommunen tagit beslut om att anlägga två dammar i Edsbergsparken, för att förbättra vattenkvaliteten i Edsviken.

Läs om dammarna här! →

”

Nu återskapar vi slottsparkens dammar från 1700-talet

Olof Svanberg
Sollentunas
kommunantikvarie

300 år gamla ritningar dammas nu av och blir inspiration till ett unikt vattenprojekt vid Edsbergs slott. De nya dammarna smälter på ett naturligt sätt in i den vackra kulturmiljön och renar samtidigt dagvattnet kring Edsviken.

Hållbarhet i slottsmiljö

Sollentunas kommunantikvarie Olof Svanberg har till uppgift att värna och utveckla Edsbergs slott och den omkringliggande parken. Han har länge burit på idén om att återskapa de dammar som tidigare har funnits i slottsparken. Nu samarbetar han med SEOM i arbetet att utveckla de nya dammarna som både renar dagvattnet, ökar den biologiska mångfalden och stärker den historiska kulturmiljön.

– Det finns bevarade ritningar från mitten av 1700-talet som visar att parken har haft två dammar. Att vi nu återskapar dessa är fantastiskt ur flera perspektiv – både för att bevara Sollentunas historia och även för att måna om en mer hållbar framtid, säger Olof.

Istället för skärmbassänger

Idén med de två dagvattendammarna ersätter kommunens tidigare plan, där tanken var att skapa skärmbassänger utmed Edsvikens strandpromenad.

– Skärmbassängerna skulle påverka den historiska miljön kring slottet och den vackra vyn över vattnet. De nya dagvattendammarna är en mycket bättre lösning.

Dammar med olika karaktär

De två dammarna med namnen Trädgårdsdammen och Parkdammen har olika karaktär, men båda hämtar inspiration från dåtidens ideal om gestaltning.

– Trädgårdsdammen blir en sten-satt damm med raka linjer, öppen vattenspegel och en fontän. Den

ramas in av prunkande perennrabatter och en äppelträdgård som ger skön skugga under sommarens soliga picknicks. Parkdammen får en mer naturlig utformning med slänter, vegetation, bäckar och broar. Tillsammans skapar dammarna en rofylld och vacker plats för rekreation och umgänge.

En stolt kommun

Dammarnas främsta funktion är att rena dagvatten innan det släpps ut i Edsviken. Men den rika blomningen och öppna vattenspegeln skapar också bra förutsättningar för insekter och ger en ökad biologisk mångfald.

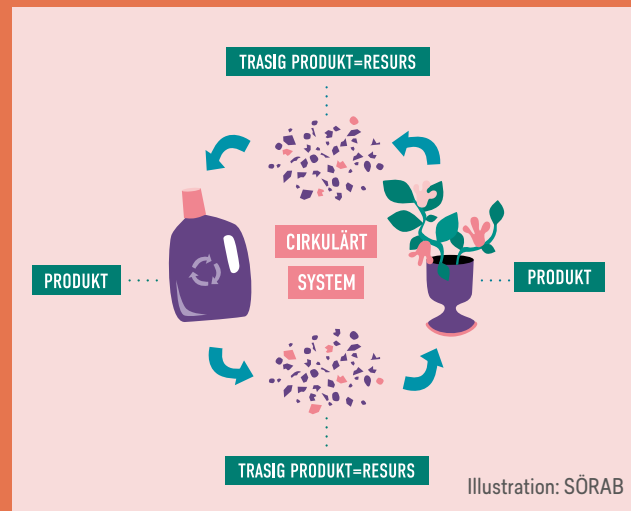
– Vi är stolta över att utveckla en lösning för dagvattenhantering som både är kostnadseffektiv, välfungerande och hållbar men också passar bra in i Edsbergsparkens kulturmiljö, avslutar Olof.

En plan för avfall – allt annat än skräp

En avfallsplan är ett av de viktigaste verktygen en kommun har för att driva utvecklingen mot en hållbar avfallshantering. Avfallsplanen berör oss alla och det finns bara ett sätt att förverkliga den. Tillsammans. Med samlade krafter kan vi minska sopberget, ge gamla produkter nytt liv och omvandla matavfall till bioväntligt bränsle. Tack för att du är med och tar ansvar!

Du gör stor skillnad!

Sollentunaborna sorterar ut 50 procent av sitt matavfall som omvandlas till biogas och biogödsel.

Det går runt och runt och runt...

Sollentunas tidigare avfallsplan hade en uppbyggnad som var anpassad till en linjär avfallshantering. Med andra ord utgick den från att en produkts liv har en tydlig start och ett tydligt slut. I vår nya avfallsplan planerar vi istället för en cirkulär avfallshantering, där vi ser något som är trasigt som en resurs. Produkter som gått sönder blir material till nya produkter, så många gånger som möjligt. För att lyckas skapa ett hållbart kretslopp krävs det att vi lagar, byter och lånar istället för att köpa och slänga. Du kan göra stor skillnad genom att till exempel handla på second hand och dela verktygslåda med grannen.

Det ska vara lätt att göra rätt

Syftet med den nya avfallsplanen är att minimera negativ klimat- och miljöpåverkan, se till att avfall sorteras rätt och främja hållbara val. Planen riktar blicken mot 2032 då vi ska ha utvecklat effektiva system för att hantera avfall och material som är enkla att använda för alla. Planen innehåller fem målområden där matavfall är ett.

Matavfall – en resurs

Matavfall ska användas som en resurs där både energi och växtnäring tas tillvara. Det vill säga att röta det, för att sedan nyttja det som biogasbränsle och biogödsel. Genom att handla mat mer hållbart och planera din matsedel kan du minska matsvinnet.

För att guida konsumenter till hur de kan minska sitt matsvinn har Livsmedelsverket tagit fram ett nytt språk – svinniska.

Lär dig svinniska! →

Lär dig prata svinniska och våga vaskvägra!

En tredjedel av all mat som produceras hamnar i soptunnan istället för i någons mage. För att guida konsumenter till hur de kan minska sitt matsvinn har Livsmedelsverket tagit fram ett nytt språk. Vi fick en intervju med Karin Fritz – projektledare på Livsmedelsverket som talar flytande svinniska.

Hej Karin! Vad är svinniska?

Svinniska är ett nytt språk som genom ord beskriver olika sätt att minska sitt matsvinn.

Varför behövs ett nytt språk?

Vi på Livsmedelsverket vill nå ut till konsumenter och berätta om hur de kan ta tillvara på sin mat, istället för att slänga. Och det här vill vi göra på ett lättasamt sätt, utan pekpinnar. Därför har vi lanserat den svinniska ordboken med nyord som gör det lätt att slänga rätt.

Vad är ditt favoritord på svinniska?

Bäst-före-snooza. Det handlar om att inte stirra sig blind på datummärkningen. Använd istället dina sinnen – titta, lukta och smaka innan du slänger maten. Veldig ofta kan maten ätas trots att bäst före-datumet är passerat. Tio procent av all mat som slängs inom EU har kastats på grund av datummärkning, men går egentligen alldeles utmärkt att äta. Så gör en insats för miljön. Börja bäst-före-snooza, du med!

Varför är det viktigt att vi inte slänger så mycket mat?

Anledningarna är många. Det är ett enormt slöseri med tid och pengar, men framför allt med naturens resurser. Matproduktionen orsakar stora miljöproblem runt om i världen. Övergödning, klimatpåverkan, kemikaliespridning, regnskogsavverkning och utfiskning är några exempel.

Vilket är det nyaste nyordet på svinniska?

På den internationella matsvinnsdagen i höstas lanserade vi ordet "svinnsikt". Det handlar om att inse hur mycket mat du slänger och upptäcka vilken mat som kan räddas. Med svinnsikt som ledord vill vi uppmärksamma konsumenterna på att alla har ansvar för att minska vårt gemensamma matsvinn.

Kommer den svinniska ordboken att växa med fler nyord framöver?

Ja, det är jag helt övertygad om. Vi hoppas att många, i alla möjliga åldrar, vill hitta på nya ord som kan påminna oss om hur vi kan slänga mindre mat. Jag efterlyser till exempel ett ord för att "lagomäta", det vill säga att lägga upp lagom mycket mat på tallriken så att man slipper slänga.

Vad vill du säga till den som just nu är på väg för att slänga resterna av dagens lunch?

Stopp, vänta lite! Spara det där och gör en nytt-i-panna imorgon istället.

TÄVLING!

Skicka in ditt eget ord på svinniska till anmalan@seom.se senast 31 mars 2021 och tävla om en lyxig matlåda med kyllock.

Alltätare [allt-äta:reh']

En person som äter allt på tallriken och inte slänger något.

Doggybagga [doggi-baggah']

Att fråga restaurangen efter en matlåda för resterna.

Klimatklipp [klim:at-klipp']

Att fynda en vara som närmar sig bäst före-datum.

Nytt-i-panna [nytt-i-pannah']

En måltid gjord på veckans rester.

Studentskiva [student:skivah']

Att skiva upp brödlimpan och frysa in. Bra för ensamhushåll.

Vaskvägra [vassk-väg:rah]

Att inte slänga mat som fortfarande funkar utmärkt att äta.

”Vår trädgård får eleverna att växa”

Så ett frö. Se det gro. Skörda en grönsak och laga något gott av den. Låt sedan skalresterna omvandlas till jord, där nya frön kan växa. Det är ett naturligt kretslopp som eleverna på Turebergsskolan nu får ta del av på nära håll.

Hemkunskapsläraren Cecilia Hedman har skapat Tures Trädgård, en köks- och blomsterträdgård som gör ekologi och hållbarhet till en naturlig del av undervisningen. Syftet är att väcka barnens intresse för ekologi och hållbarhet. Projektet bidrar till ett hållbart Sollentuna och sponsras därför av oss på SEOM.

– Idén till Tures Trädgård har grott i mig sedan jag började arbeta på Turebergsskolan. Vår skolgård saknade energi och var rätt så eftersatt med ogräs och vildvuxna buskar. När vår studierektor Malin Hennius berättade att man kunde söka stipendium från SEOM väcktes mitt intresse. Nu hade vi chansen att förverkliga idén om en grönskande miljö där eleverna får vara delaktiga och samtidigt lära sig något om natur och miljö, berättar Cecilia.

– Tave

Vi kommer att odla på ett annorlunda sätt i framtiden. Kanske med robotar som sår frön och fixar med jorden.

Snart blommar det!

Strax före sommaren fick Cecilia och hennes kollegor det glädjande beskedet om att skolan beviljats sponsring.

– Jag satte händerna i jorden direkt. En stor del av sommaren ägnade jag åt att rensa ogräs och ta bort buskar. Vi planterade bär, kryddor och grönsaker och byggde en spalje som skydd. Varje elev fick sätta ner en vårlök som kommer att blomma nu i vår.

En trädgård för alla

Höstterminen invigdes i den nya köksträdgården och Cecilia fick möjlighet att presentera projektet närmare för sina kollegor och skolans alla elever. Responsen var väldigt positiv.

– Många av mina kollegor såg direkt möjligheten att få in trädgården i sin undervisning. Nu kan man till exempel tillbringa biologielektionen utomhus och på nära håll studera allt från fotosyntes till pollinering och biologisk mångfald. Kollegorna på fritids fick plocka lavendel som de sedan använde i sin verksamhet för att sy doftpåsar av. Det var precis det här jag hade hoppats på – att trädgården ska användas av alla, säger Cecilia stolt.

Livsviktig kunskap om hållbarhet och miljöansvar

Som hemkunskapslärare på skolan har Cecilia stor nytta av den nya köksträdgården. Tillsammans med eleverna kan hon nu gå ut i grönskan och hämta egenodlade grönsaker, bär och örter till lektionerna.

Har du en bra idé om hållbarhet? Fram till den 18 april kan du söka sponsring från SEOM. Läs mer på seom.se/sponsring

Leonard och Sabrine förplanterar tomat, gurka och pumpa.

– När barnen själva har varit med att odla ett frö och se det växa till en planta, får de en helt annan förståelse för råvarornas ursprung. De lär sig vikten av att agera hållbart och ta ansvar för miljön. Det är en livsviktig kunskap som de kommer att ha med sig hela livet.

Allt med framtidens mat känns spännande, men jag vill inte äta insekter.

– Sabrine

Ett naturligt kretsloppssystem

I nästa steg planerar Cecilia en smart kompostering, inspirerad av den japanska bokashi-metoden som ska göra Tures Trädgård självförsörjande på jord och näring.

– När äppelpajen står i ugnen är det dags att ta vara på skalen. Matavfallet slängs i hinkar och varvas med kompostströ för att sedan stå och fermentera. Ungefär två veckor senare har mikroorganismer omvandlat matavfallet till näringsrik jord – helt utan kemikalier. På så sätt får eleverna ta del av hela kretsloppssystemet. Jag ser fram emot att få uppleva detta med eleverna i vår.

Cecilia tipsar!

5 tips till en grönare vardag

Bor du trångt? Odla på höjden.

Placera stora krukor i ditt fönster. Odla något som klättrar högt (exempelvis gurka) och något som hänger ner (exempelvis böner eller ärtor).

Dela på jobbet – och skörden

Bor du i lägenhet men drömmer om en trädgård? Fråga en villaägare om du kan hjälpa till i trädgården och få betalt i frukt och grönt. Många äldre orkar inte ta hand om sina trädgårdar och uppskattar byteshandel.

Dela växthus med grannen

Bor du i villa? Dela växthus med grannen och odla tillsammans – hälften så mycket jobb och dubbelt så roligt.

Odla barnens intresse

Uppmuntra barnen till att odla något enkelt i köksfönstret som exempelvis krasse eller tomat. Klipp mjölkkartonger till mindre krukor att plantera i. Låt växa och förgyll frukostmackan med något hemodlat.

Plantera sticklingar

Byt sticklingar med varandra, så kan du enkelt få ett grönare hem och hitta nya favoritblommor.

Vår skola kommer köpa in mindre och använda mer egenodlad mat i framtiden.

– Nirre

Gör plats för den nya plasten!

Se dig omkring. Och du kommer med största sannolikhet att få syn på någonting av plast. En dator, en vattenflaska, ditt barns leksak eller knapparna på din skjorta. Plasten är ett material som underlättar vår vardag på många sätt. Men baksidan av legobiten är att plasten kan släppa ut giftiga ämnen som påverkar människor, djur och natur.

Här tipsar vi bland annat om vilka plastföremål som snart kommer vara ett minne blott och blickar framåt mot framtidens hållbara material.

Bakterien som mumsar plast

Polyetentereftalat (PET) finns i allt från flaskor till kläder. När plasten hamnar ute i naturen tar det hundratals år att bryta ned den på naturlig väg. Men nu har forskare hittat en bakterie som löser problemet på nolltid.

Bakterien heter *Ideonella sakaiensis* och kan vid runt 30 grader knäppa i sig en liten plastfilm på bara sex veckor.

Nu hoppas forskarna att upptäckten kan användas inom plaståtervinning och för att rensa naturen från skräp.

EU sätter ned foten mot engångsplast

Från och med i sommar slipper vi plastbestick och sugrör som skräpar i naturen efter picknickande parkgäster.

Då träder nämligen engångsplastdirektivet i kraft. Det är ett nytt EU-direktiv som kommer innebära många förändringar, både för producenter och privatpersoner.

I direktivet har man tagit fram åtgärder för de vanligaste produkterna i engångsplast. Plast som ofta blir skräp och får förödande konsekvenser för djur och natur. En del plastprodukter förbjuds helt och hållet. Andra får krav för minskad konsumtion samt mer och bättre materialåtervinning.

Plastprodukter som förbjuds från sommaren 2021

- Bomullspinnar (tops)
- Bestick och tallrikar i engångsplast
- Plastsugrör och omrörare i plast för drycker
- Ballongpinnar i plast
- Produkter gjorda av oxo-nedbrytbar plast
- Livsmedelsbehållare av expanderad polystyren
- Dryckesbehållare och muggar i expanderad polystyren (inklusive korkar och lock)

Källa: hsr.se

Framtidsspaning genom plastfria glasögon

Plasten kommer att följa med oss in i framtiden. Men vi måste se till att det är rätt typ av plast. Forskningen pågår för fullt och jakten på framtidens hållbara material har bara börjat. Här spanar vi på några av de klimatsmarta alternativ som man med största sannolikhet kommer att se mer av framöver.

Glas

Glas är ett förnybart material som tillverkas av sand och är fritt från kemikalier. Det kan dessutom återvinnas hur många gånger som helst och ändå hålla samma kvalitet.

Mjolkprotein

Nu är det möjligt att använda mjolkprotein för att skapa biologiskt nedbrytbar plast. Det tunna och genomskinliga materialet är inte lika elastiskt som vanlig plast. Däremot är det helt giftfritt och dessutom 500 gånger bättre på att stänga ute syre, vilket ger maten längre hållbarhet.

Kycklingfjädrar

Fjädrar består till stor del av keratin – ett starkt och uthålligt protein som påminner om plast. Genom att ta tillvara på keratinet kan man skapa ett prisvärt förnybart och helt nedbrytbart alternativ till den vanliga plasten. Tänk om vi i framtiden kan köpa kycklinglår i matbutiken förpackade i tråg av hönsammans fjädrar?

Biobaserad plast

Biobaserad plast är plastmaterial som helt eller till stor del är tillverkat av förnybara råvaror. Det kan till exempel vara majs, socker, potatis eller restprodukter och avfall. Genom att använda biobaserade material kan vi minska mängden fossila resurser som används för att tillverka plast.

Flytande trä

Flytande trä tillverkas genom att blanda lignin med hampa eller lin samt vax. Materialet liknar vanlig plast både till utseende och känsla. Den stora skillnaden är att det är biologiskt nedbrytbart.

Stadsnät utan avbrott – så jobbar vi med leveranssäkerhet

Intervju med stadsnätchef, Fredrik Hansén på SEOM.

Vad betyder leveranssäkerhet för er på avdelningen för stadsnät?

Det handlar om att man har en uppkoppling som är avbrottsfri och stabil. För oss är det viktigt att kunna garantera hög leveranssäkerhet i det vardagliga livet för Sollentunas invånare och företag.

Varför ökade intresset för leveranssäkerhet under 2020?

Under pandemin har många av oss arbetat hemifrån, vilket har ställt ännu högre krav på att fibernätet fungerar som det ska.

Hur arbetar SEOM med att förbättra sin leveranssäkerhet?

Vi utvecklar bland annat fibernätet redundant. Det innebär att vi skapar dubbla internetanslutningar till en och samma punkt. Den ena anslutningen är aktiv och den andra är passiv. På så sätt kan nätet enkelt dirigeras om vid behov, utan manuella ingrepp. Till exempel om det blir strömavbrott eller om en grävsropa råkat förstöra en fiberkabel.

Nätet kopplar alltså om sig själv vid olyckor?

Precis! Man kan likna det vid en motorväg. Vi bygger ingen ny E4 hem till dig. Men däremot bygger vi fler påfarter. Sker en olycka på den ena, kan du istället välja den andra.

Vad gör det för skillnad för era privatkunder?

Att e-posten kommer fram som den ska och att barnen kan fortsätta att titta på Netflix – helt utan avbrott.

I februari gjorde ni ett större planerat avbrott. Berätta!

Det var en del i vårt förbättringsarbete på systemsidan. Vi bygger om och höjer driftssäkerheten för att du ska få en bättre och stabilare tjänst som är mer leveranssäker.

Fredrik Hansén

En solklar idé som räddar liv

Två miljarder människor i världen har inte rent vatten hemma. Det fick Petra Wadström att tänka till. Hon ville göra någonting enkelt och hållbart och kom på att man kan använda solens energi för att göra vatten rent.

Nu hyllas hon för sin uppfinning Solvatten och fick i december 2020 ta emot priset Årets miljöhjälte på Svenska hjältar-galan.

Solvatten är en uppfinning som renar smutsigt vatten i miljöer där det saknas el. Idag används uppfinningen varje dag av 400 000 människor i 40 länder.

Solvatten kan producera 40 liter rent vatten om dagen, 6 000 liter om året och 50 000 liter på en livstid.

Petra Wadström med sin uppfinning, Solvatten.

Tack vare Solvatten har diarrésjukdomar, mask och ögonsjukdomar som sprids genom smutsigt vatten och dålig hygien minskat. Därmed är Petras uppfinning dagligen med och räddar liv världen över. Bli en solhjärte du med – läs hur på solvatten.org.

Havets enorma klimathjälte

Valarna är magnifika djur. Dessutom är de väldigt värdefulla för klimatet. En val kan nämligen lagra 33 ton koldioxid under sin livstid. På så sätt gör den lika stor nytta för miljön som 1 000 träd tillsammans. När valen

dör sjunker den till havets botten och tar med sig den lagrade koldioxiden ut ur atmosfären i hundratals år. Det är vad vi kallar en riktig klimathjälte.

Källa: supermiljobloggen.se

Regnskog restaureras med svensk hjälp

Världens regnskogar är livsviktiga för vår planet. Här lever hälften av alla djur- och växtarter på jorden. Dessutom fångar regnskogarnas växtlighet upp stora mängder av den koldioxid som vi människor släpper ut.

Under de senaste 100 åren har mer än hälften av den tropiska regnskogen skövats. För att stoppa den hemska utvecklingen startades för cirka 20 år sedan ett projekt där man återplanterar skog i hotade regnskogar på Borneo. Projektet har nu lyckats återplantera över 18 000 hektar av bränd

och avverkad skog, vilket gör det till världens största återplanteringsprojekt.

Flera svenska företag och organisationer är med och finansierar projektet, bland annat IKEA och Sveriges Lantbruksuniversitet i Umeå.

Källa: supermiljobloggen.se

Klimatlära på schemat

Italien är först i världen med att införa klimatlära som ett obligatoriskt ämne i skolan. Eleverna får lära sig om klimatförändringar och hållbar utveckling. Miljökunskap ska även bli en naturlig del av andra ämnen som matematik, geografi och fysik. Ett klokt initiativ av Italien. Sverige nästa?

Källa: supermiljobloggen.se

Älska äggskal!

Matavfall är helt fantastiskt. Tänk att påskens rester så som äggskal, fiskben och kaffesump kan bli till biogas och biogödsel. Så heja dig som lägger ner själ och hjärta när du sorterar. För om ännu mer matavfall hamnar i papperspåsen, kan vi göra ännu mer för miljön.

Glad påsk,
önskar SEOM.